

ОСИГУРАЊИКА

ЛАС

ГОДИНА XXXX • БРОЈ 10 • БЕОГРАД, 31. МАЈ 2008. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

Вазнесењска црква у Београду

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

НАША ТЕМА

Лекари затрпани
захтевима за туђу помоћ

НЕМАШТИНА НИЈЕ ДИЈАГНОЗА

• Страна 4

У ЖИЖИ

Још једна шанса за
повезивање стажа

ПОЧИЊЕ УПЛАТА ИЗ БУЏЕТА

• Страна 7

Опомене за М4, па казне

Послодавце који ни до краја маја нису доставили обрасце М4 о прошлогодишњем стажу и зарадама запослених и оснивача који су у радном односу у својим предузећима, Републички фонд ПИО закључком ће подсетити ову законску обавезу.

Ако ни у накнадном року од 15 дана не доставе ове податке – против њих ће се подносити прекршајне пријаве, најавио је **Жељко Симић**, начелник Одељења за матичну евиденцију Фонда.

Иначе, непредавање пријава М4 главни је разлог дугог чекања на решења при одласку у пензију, а законом су предвиђене казне од 10.000 до, чак, 800.000 динара за фирме које се оглуше о ову обавезу, а још 2.500 до 50.000 динара за одговорна лица у тим предузећима.

Сертификати за квалитет

Овлашћена сертификациона кућа СГС уручила је Компанији «Здравље Актавис» три сертификата – ИСО 9001:2000 (као потврду за квалитет производа), ИСО 14001 (признање за досад учињено у области животне средине) и ОХСАС 18001 (за достигнуте највише стандарде у заштити здравља и безбедности упослених). Поменути компанију, у чије осавремењавање је Актавис група, по речима генералног директора **Горана Стојиљковића**, уложила 33 милиона евра, до краја године очекује и званична ЕУ сертификација стандарда добре произвођачке праксе – ЕУ ГМП, чиме ће се њен целокупни процес производње савремених генеричких препарата наћи међу најсавременијим у региону.

Први станари Улице светлости

У Панчеву су три куће, од планираних 15, «отвориле врата» слепима без властитог огњишта и у њих ће се, ускоро, уселити 18 оваквих житеља. Тиме се остварује један од најважнијих пројеката Милосрдног фонда «Светлост», у оквиру Националне кампање за помоћ слепим лицима Србије, започет априла лањске године, а насловљен – Улица светлости.

Ова три објекта су, иначе, изграђена новцем Апатинске пиваре АД, фармацеутске куће Санофи Авентис и Милосрдног фонда «Светлост».

Фудбалер за децу и инвалиде

Угодан простор за тренинг и дружење

Приход са опроштајне утакмице у Новом Саду (око десет милиона динара), фудбалски ас **Синиша Михајловић** определио је у хуманитарне сврхе: СОС Дечје село у Сремској Каменици богатије је за стамбени простор у коме ће живот наставити они који су завршили школовање и запослили се, а Савез за спорт и рекреацију инвалида Новог Сада добио је много боље услове за своје активности.

Нешто више од четири милиона динара утрошено је на реновирање крова, плафона, подова, водоводних инсталација и санитарног чвора, као и набавку реквизита за шах, стрелаштво, пикадо и риболов. Купљен је и телевизор, сто за компјутер, као и опрема за спортисте који учествују на покрајинским и републичким такмичењима.

Новац за рачунаре

Савез инвалида рада Војводине добио је од Извршног већа Војводине, на Дан победе против фашизма, 395.000 динара за набавку рачунарске опреме за рад општинских организација. Др **Милош Лучић**, покрајински секретар за здравство и социјалну политику, уручио је ту суму **Стани Свиларов**, председници покрајинског СИР-а, у просторијама Филијале РФ ПИО у Суботици. Свечаности је присуствовало и 11 председника општинских организација инвалида рада из Војводине којима су намењени нови рачунари и штампачи. Добри домаћини били су **Славко Имрић**, директор Покрајинског фонда ПИО, **Маја Глончак**, директор суботичке Филијале ПИО, и **Станко Нимчевић**, председник општинске организације СИР Суботице.

Инвалиди рада очекују да ће рачунарска опрема послешити бржи и квалитетнији рад њихове организације.

Једнократно од јула

Једнократна исплата пензија свим корисницима почеће, како се незванично сазнаје, од јула. Пензионисани самосталци целе јунске пензије добили би, као и досад, 1, а исплата би им се по дан померала сваког месеца до 4. у месецу, како би и наставила да им се исплаћује.

Пензионисани пољопривредници би, први пут, целе пензије, за јуни, добили 8. јула, а бивши запослени, такође целе јунске припадљности, 12. јула.

Исплате пензија

Исплата другог дела априлских примања пензионерима из категорије запослених почела је 24. маја.

Пензионисани пољопривредници други део априлских припадљности примали су од 20. маја, док је дан касније, 21. маја, почела исплата другог дела примања за април корисницима војних пензија.

Радна група за војни дуг

Влада Србије донела је Закључак о формирању радне групе која ће предложити начин решавања дуга војним пензионерима за период од 1. августа 2004. до 30. новембра 2007. године, који је настао због различитог обрачунског основа. Како наводи новосадски «Дневник», ради се о дугујућих 40 разлика у пензијама, укупно вредних четири милијарде и 512 милиона динара, без камате.

На реду ЕПС и Аеродром

Од данас, 31. маја, па до 31. јула, за упис бесплатних акција ЕПС-а и Аеродрома Никола Тесла пријављују се радници и пензионери ових јавних предузећа.

Сокобања

ВЕЛИКО ИНТЕРЕСОВАЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ЗА ОДЛАЗАК У БАЊЕ

Први одмори крајем јуна

Само на адресу београдских општинских организација стигло више од 10.000 захтева

Иако се за бесплатан одлазак у бање до средине маја пријавило, чини се, никад више пензионера, обрада њихових захтева већ је почела уз строго поштовање утврђена четири критеријума (висина пензије, дужина радног и пензионерског стажа, а затим и евентуална накнада за туђу помоћ и негу). По речима **Радомира Пејовића**, саветника директора Пензијског фонда, треба очекивати да ће крајем јуна пензионерима почети да стижу први позиви за десетодневни опоравак у бањама Србије о трошку Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Ове године, да подсетимо, предвиђено је да се у бањама бесплатно одмара око 13.000 пензионера. Али, према подацима **Јованке Секулић-Гаврић**, шефа Одсека за стамбене послове и друштвени стандард корисника пензија, и њених сарадника, само у Београду, на адресе 17 општинских организација пензионера, стигло је око 10.000 захтева најстаријих суграђана чији је чек «тањи» од 16.160 динара. Најагилнији су били пензионисани Земунци: иако им следује 295 места, њих 1.010 испољило је жељу да се опоравља у неком од рехабилитационих центара. Велику заинтересованост показали су, такође, житељи Палилуле – њих 980 (за 361 место), потом Вождовца – 973 (а могу

да рачунају на 295 места), Раковице – око 800 (за 231 место), 710 Звездараца (за 319 места)... Установљену квоту једино нису задовољили пензионери с Врачара – уместо предвиђених 134, пријавило се свега 120 интересаната.

Заинтересованост за бесплатан опоравак у рехабилитационим заводима није мања ни у другим деловима Србије. Тако је, како јавља наш сарадник **Живорад Димкић**, у Прокупљу, где већина од 8.300 пензионера има најнижа или примања испод просека, поднето 984 пријава, а има – свега 77 места. У Врању, поднето је више од 1.000 захтева, а на располагању је 256 места; у Кули, са више од 10.000 пензионера од којих половина прима пензију мању од просечне, пријавило се око 300, а на ово рекреативно путовање може да крене само 80 најстаријих...

За подручје Београда обрађено је већ 4.100 захтева, слично је и другде... Имена «срећника» ускоро ће се наћи на огласним таблама пензионерских организација, односно филијала Фонда. Уколико неко не буде задовољан местом на ранг листи, моћи ће да уложи приговор најкасније за осам дана од дана када листа буде истакнута.

Татјана Кршић

ПОЧИЊЕ СРЕЂИВАЊЕ ПОДАТАКА

На посао од прекосутра

Неколико милиона осигураника и корисника права Републичког фонда ПИО у Србији може ускоро да очекује од ове институције још квалитетнију услугу, јер две стотине младих људи од прекосутра, 2. јуна, почиње да ради на ажурирању података из матичне евиденције током прве фазе формирања Централног регистра осигураника.

Да подсетимо, у оквиру пројекта «Консолидација наплате и реформа пензијске администрације у Србији», који се финансира кредитом Светске банке ради увођења јединственог система наплате доприноса за социјално осигурање и извештавања о томе, као и јединствене базе података (Централни регистар), почетком маја Републичка влада потписала је уговоре са 523 особе из целе Србије. Они ће радити на ажурирању матичне евиденције Фонда ПИО и Пореске управе.

Наравно, сви кандидати су примљени након обављеног тестирања, а од најуспешнијих 203 је ангажовано у РФ ПИО. Они ће у току 120 радних дана делати на уносу података из свих врста пријава за матичну евиденцију, шифрирању и маркирању, односно додељивању микрофилмских бројева пријавама, на ажурирању оваквих пријава кроз програме матичне евиденције, а затим и на слагању пријава и њиховом слању на микрофилмовање и скенирање. Постоји могућност ангажовања ових људи и на другим сличним пословима у Фонду.

Део ових младих људи (57) биће ангажован у филијалама Покрајинског фонда ПИО. На недавном Колегијуму у Суботици речено је да је Фонд обезбедио просторије за њихов рад, умрежио пристиглу рачунарску опрему и одредио један број искусних радника да помажу, координирају и контролишу рад нових колега – све како је са министарствима утаношено.

М. Мектеровић

ОСИГУРАНИКА
ГЛАС

ИЗДАВАЧ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Директор РФ ПИО: **Горан Лончар**. Главни и одговорни уредник: **Славица Чедић**, e-mail: scedic@pio.rs
РЕДАКЦИЈА: Булевар уметности бр. 10, 11070 Београд, СЕКРЕТАРИЈАТ: 011-2017-437 факс: 2017-418.
Редакција за Војводину: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад, одговорни уредник **Ика Митровић**, 021-487-7789, факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.org.yu.
ШТАМПА: Комазец д.о.о, Краља Петра I бб, Инђија.
ОГЛАШАВАЊЕ: 011-2017-438
Рукописи и фотографије се не враћају

ЛЕКАРИ-ВЕШТАЦИ У ПЕНЗИЈСКОМ ФОНДУ ЗАТРПАНИ ЗАХТЕВИМА ТОБОЖЕ НЕСПОСОБНИХ

Главна дијагноза – немаштина

Све више покушаја да се, на основу често лажне и неупотребљиве медицинске документације, издејствује додатни приход, неретко већи од пензије

Иако само потпуно следе, дементне и особе неспособне да се старају о себи имају право на накнаду (како јој и име каже) за туђу помоћ и негу, лекари у Пензијском фонду више не могу да се одбране од људи који, уз неуверљиву, па и лажну медицинску документацију, покушавају да добију ову помоћ не би ли, заправо, поправили лошу материјалну ситуацију.

– Од почетка године, у нашим ординацијама прегледано је већ више од 13.000 људи који траже накнаду за туђу помоћ и негу – открива др **Дика Кајевић**, начелник Одељења за медицинско вештачење Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање

Наравно, ова накнада која сада, од априлског повећања, износи 11.770 динара и надмашује не само гарантоване најниже, него и многе зарађене пензије, постала је веома

Корисници накнаде за туђу помоћ и негу		
Исплате за март	Број корисника	Просечан износ
Запослени	57.030	10.067
Самосталне делатности	2.249	10.572
Пољопривредници	9.325	10.477

примамљива за многе људе нарушеног здравља и танког новчаника. Заборављајући да за њу постоје веома тврде медицинске индикације, многи је схватају као социјалну помоћ и, позивајући се на немаштину, љуте се на лекаре који се не дају преварити.

– Интересовање за ову накнаду вишеструко се увећало откад је, по прописима о социјалној заштити, установљено право на увећан додаток за негу и помоћ другог лица, који сада износи 15.584 динара, за оне који имају и телесно оштећење од 100 одсто по

једном основу, значи за људе који су неспорно у изузетно тешкој ситуацији. Иако захтеви за увећан додаток иду преко центара за социјални рад, нама је поверено да вештачимо степен телесног оштећења да би се видело да ли је оно стопостотно по једном основу и да ли, сходно томе, неко има право на ову увећану накнаду. Од тада нам се број оваквих захтева повећао за чак 20.000 – каже др **Александар Милошевић**, директор Сектора за медицинско вештачење.

Према његовим речима, највећи проблем је управо у томе што је огромна већина пристиглих захтева мањкава и нема покриће у приложеној документацији, једноставно немају основу. Ипак, независно од тога, сваки од њих, по прописима, мора да буде детаљно «сагледан» иако се унапред зна да је то залудан посао.

Беспотребно се троше сати, дани, месеци... на очекивани исход, а за то време

Алекса Милошевић

продужава се «листа чекања» људи код којих је инвалидност неспорна и којима је туђа помоћ питање опстанка и преживљавања. У прилог томе говори и податак да је (свега) 50 лекара Сектора за медицинско вештачење лане имало да вештачи у, чак, више од 110.000 случајева! Иако су на позив инвалидске комисије чекали и они који би у инвалидску пензију или којима треба утврдити степен телесног оштећења, од овог броја је око 50 хиљада оних који су тражили вештачење управо зарад добијања накнаде за туђу помоћ и негу; о основаности њихових захтева најуверљивије сведочи чињеница да је скоро 60 одсто одбијено лане је свега 14.336 људи с правом тражило, и добило, право на ову накнаду.

У Пензијском фонду нерадо примећују да би и колеге у здравственим установама, надлежне да «обликују» документацију неходну за

Да се не губи време на залудан посао

Контрола укида накнаду

Право на додатак за туђу помоћ и негу, напомиње др Александар Милошевић, није увек доживотно. Јер, постоје случајеви када се оно додељује на одређено време. Рецимо, када је у питању операција, или након саобраћајног удеса, односно када се процени да може доћи до побољшања здравственог стања корисника овакве накнаде. Тада се одређује контролни преглед, најчешће након једне или две године, па, ако се потврди да се корисник толико опоравио да му туђа помоћ више није потребна, накнада се укида.

излазак пред инвалидску комисију, посебно ради остваривања права на додатак за туђу помоћ и негу, требало да буду много савеснији и одговорнији при обављању свог посла да би уштедели време које лекари-вештаци у инвалидским комисијама губе (при том их и нема довољно) на беспотребно листање неодговарајуће

документације. Уз то, и да смо богата земља, а нисмо, недопустиво је да тако «бацамо» новац, јер није непознаница да сваки посао, па и узалудан – кошта!

Татјана Кршић

Бањалука

ОХРАБРЕЊЕ ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ У СРБИЈИ КОЈИ СУ РАДИЛИ И У БИХ

Опрост за преплаћене пензије

Биће покренута иницијатива за измену споразума о социјалном осигурању две државе да корисници не би враћали дуг Пензијском фонду Републике Српске

Многи пензионери у Србији, који примају и пензије из Републике Српске или Федерације БиХ, опоменути да стотине, или и хиљаде, евра дугују неком од тамошњих

пензијских фондова, можда ће се и спасти невоље да раздужеју ове силне новце.

– Знамо за проблем који је настао применом Споразума о социјалном осигурању са

БиХ: поновним прерачуном пензија, већини пензионера, који живе у Србији где су пензије ипак више, не само да су пензије смањене, него и од тих смањених примања

Споразуми са 25 земаља

Република Србија има споразуме о социјалном осигурању са 25 земаља, што је веома важно за наше грађане који су радили у тим државама јер се овим конвенцијама уређује међусобно признавање радног стажа (ако је стаж у свакој од земаља понаособ недовољан за пензију), исплата пензије из једне у другој држави, здравствено осигурање «њихових» пензионера који живе у Србији и обрнуто, затим исплата евентуалних погребнина, дечјих додатака и других давања за пензионере који живе у другој земљи...

Конвенције, између осталог, постоје са Аустријом, Немачком, Француском,

Швајцарском, Холандијом, Италијом, Великом Британијом, Шведском, Данском и Норвешком, Мађарском, Бугарском... па чак и са Панамом, као и са свим бившим југословенским републикама, сем са Словенијом.

Приведен је крају посао око споразума са Канадом, договара се са Кипром и Грчком, а занимљиво је да још нема најаву када би конвенција могла да буде склопљена са Русијом, иако су наши радници, нарочито неимари, деценијама масовно радили, а и сада доста наших грађана ради у овој великој земљи.

(Наставак на страни 6)

(Наставак са стране 5)

обуштавања им се трећина на име дуга пензијском фонду у БиХ. Зато ће бити покренута иницијатива за измену Административног споразума за примену конвенције са БиХ тако да се, и у случају да је одштетни захтев Србије већи од пензија које, по прописима у БиХ, припадају пензионеру, та разлика не наплаћује од корисника, односно да му се не одузима од пензије коју прима – најављује **Александра Тодоровић**, начелник Одељења за ПИО по међународним уговорима у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање.

У Србији је, иначе, највише управо пензионера који су део радног стажа одрадили у БиХ, а они су, у односу на исписнике који су радили у некој другој републици бивше СФРЈ (не рачунајући Словенију), у најтежој ситуацији. Многи и гоњени несрећним збивањима с ону страну Дрине, обрели су се деведесетих у Србији, одрадили коју годину и – кренули у пензију. Наш Фонд ПИО прерачунао им је пензије као да су цео радни век одрадили у Србији и они су уредно примали обрачунате суме. Када је, међутим, са БиХ закључен Споразум о социјалном осигурању, од маја 2004. почело је поновно прерачунавање пензија: свака од држава израчунала је колико пензионеру припада, по њеним прописима, за године

које је одрадио на њеном тлу. И, пошто су пензије у БиХ, а посебно у Републици Српској, биле ниже него у Србији, «мешовити» пензионери су од тамошњих фондова добили решења на пензије које су, чак и кад им се дода примање за године одрађене у Србији, биле ниже него што су дотад примали од овдашњег Фонда ПИО. Ту није био крај: пензије су се у Републици Српској исплаћивале по систему «колико пара, толике пензије», па су им, до пре месец-два, биле умањене и те, смањене

Александра Тодоровић

пензије; а још су обавештени и да тамошњем фонду дугују јер су годинама (у Србији) примали више него што им је, по босанском обрачуну припадало, па да ће им се то наплатити обушавом трећине и тако ниских пензија...

– У споразумима о социјалном осигурању, склопљеним, рецимо, са Македонијом или Хрватском, предвиђено

Највише из Хрватске

У Србији живи око 27.000 пензионера који примају пензије из Хрватске: из тамошњег Мировинског фонда овде им стиже у просеку по 197 евра. Процењује се да су, међутим, овде и бројнији пензионери који су остварили пензије у Републици Српској, али су њихов број и висину примања банке прогласиле пословном тајном; из Пензијског фонда Федерације БиХ припадљности се уплаћују на рачуне око 5.400 грађана Србије, али је просек тих уплата тек нешто изнад 50 евра. Из Подгорице стиже око 1.000 пензија просечно вредних око 196 евра.

је да, ако су укупни износи прерачунатих пензија нижи од износа пензије коју је пензионер примао у Србији, односно Македонији или Хрватској, то јест у држави у којој се пензионисао, онда је држава чији је део пензије био мањи, имала обавезу да пензионеру настави да исплаћује исти износ, односно да му исплаћује и утврђену разлику, све док обе пензије, усклађивањем, не достигну висину пензије која му је првобитно била утврђена. Овакву одредбу не садржи Споразум склопљен са БиХ – објашњава Александра Тодоровић.

Споразум са БиХ усвојен је без ове «заштитне» одредбе управо због тога што су се пензије у Републици Српској, од јуна 2003, исплаћивале умањене, већ према томе колико је новца било у Пензијском фонду: пензионери су тада, одлуком Високог представника, примали 60 одсто суме која им је била обрачуната у пензијском решењу.

Да је таква одредба постојала и у Споразуму са БиХ, овдашњи пензионери би добили решења на ниже пензије, какве већ јесу по тамошњим прописима, а онда би им оне биле додатно смањене у исплати (на 60, 70 одсто, већ према тадашњим могућностима Пензијског фонда РС). Србија би, свеједно, морала да им исплати разлику до пензије коју су дотад примали, па чак и онај део који им је, умањењем исплате, ускратила Република Српска.

Да не би, дакле, и обавезе Републике Српске пале на терет овдашњег Пензијског

фонда, испаштали су пензионери: укупна примања су им смањена. Али, наш Фонд ПИО испоставио је Пензијском фонду Републике Српске (као и фондовима осталих бивших југо-република са којима је склопљена конвенција о социјалном осигурању) одштетни захтев за «његове» пензије које је, до примене Споразума, исплаћивао пензионерима у Србији. Тако се враћамо на почетак приче: пошто су пензионери, у Србији, примали више него што су у Републици Српској израчунали да им је припадало за те године – Пензијски фонд РС испоставио им је рачун да врате тај вишак – обуштавањем трећине пензије све док не измире цео дуг...

Александра Тодоровић каже да сада, када се и пензије у Републици Српској исплаћују у целини, постоји добра воља обе стране да премосте овај проблем у корист заједничких пензионера. А, ако се то догоди, шта ће бити са «вишком» пензија који су неки пензионери, хтели-не хтели, већ почели да враћају?

– Ако се измени административни споразум, тај новац ће им бити враћен – каже начелник Одељења за ПИО по међународним уговорима.

На потезу су, сада, надлежна министарства и органи за везу држава уговорница како би се одредбе Административног споразума измениле у интересу корисника и са ретроактивним дејством за све кориснике којима је већ умањена пензија применом важећих одредаба Споразума.

Славица Чедић

Сразмерни с две пензије

У децембру 2007, у тадашњем Фонду ПИО запослених, евидентирано је 23.738 пензионера који су у Србији примали сразмерне пензије, добијене управо захваљујући могућности сабирања стажа одрађеног овде и у некој од држава с којом имамо конвенцију о социјалном осигурању. Такви пензионери примају (најчешће) две пензије: нашу, сразмерно годинама које су овде одрадили, а другу из иностранства, према годинама стажа у тој држави.

Овдашње сразмерне пензије кретале су се у распону од неколико стотина, до 40.000 и више динара. Управо је чињеница да се на већини чекова таквих пензионера неретко налази тек две-три хиљаде или нешто више динара коришћена као аргумент о њиховом лошем материјалном положају, а да се при том «заборављало» да њима сваког месеца стиже и девизни чек из државе где су дуже радили.

ЈОШ ЈЕДНА ШАНСА ЗА РАДНИКЕ КОЈИМА НИСУ ПЛАЋЕНИ ДОПРИНОСИ

Почиње уплата из буџета

Договорено како ће бити намирен стаж и у предузећима која су приватизована после 2005, или ће тек бити продата, на рате или за обвезнице старе девизне штедње

Радници којима послодавци нису уплаћивали доприносе, а фирме су им приватизоване после 2005. године или се тек припремају за новог власника, најзад могу да одахну: годину и нешто пошто је Влада Србије закључила, а Пензијски фонд прихватио, да се оваквим радницима стаж «покрије» из буџета, надлежна министарства су се договорили како ће се овај обимни посао одрадити и – повезивање њиховог стажа може да почне.

Да подсетимо, многа предузећа која су се припремала за приватизацију добијала су «отпуст» дугујућих обавеза, па и пензијских доприноса које нису уплаћивали запосленима, да би, тако растерећени, били атрактивнији потенцијалним купцима. Нека су и продата, нови власници нису ни знали за дугове па их нису ни преузели купопродајним уговорима, а суме добијене продајом нису биле довољне да се намире године непокривеног стажа. Сада ће разлика између онога што је Агенција за приватизацију «покрила» из приватизационих прихода и укупне суме дугујућих пензијских доприноса запослених, са каматом до дана продаје капитала, бити намирена из буџета.

Оваква добра вест стиже и радницима којима су године рада «појели» несавесни послодавци, држава им, привремено, те «рупне» у стажу склонила у страну, а у међувремену су им предузећа продата

на рате. Уместо да чекају «легализацију» стажа «на парче», из рата које буде отплаћивао нови власник, за њих ће из буџета бити уплаћена целокупна разлика између укупних дугујућих пензијских доприноса, све са каматом до дана продаје капитала, пријављених за отпуст дуга, и «парчета» уплаћеног из прве рате; ову, могло би се рећи, позајмицу држава ће намирити тако што ће све потоње рате новог власника бити уплаћиване у буџет.

Слично решење предвиђено је и за фирме продате за обвезнице старе девизне штедње: и овде ће држава Пензијском фонду уплатити из буџета целокупан, укамаћен дуг до дана продаје предузећа, а касније се намирити приливом од продаје обвезница.

Први потез, по утврђивању поступка на који се измирују дугујући доприноси из буџета – прописан је Агенцији за приватизацију или Акцијском фонду, зависно од тога ко је посредовао у продаји предузећа. На њима је да обавесте нове власнике приватизованих предузећа где је купопродајна цена исплаћена делимично или и у целини, али није дотекла за дугујуће доприносе, где се фирма исплаћује у ратама или је плаћена обвезницама старе девизне штедње, да се зарад решавања непокривеног стажа обрате Пореској управи и Фонду ПИО. Порезници ће прерачунати, и проверити са Пензијским фондом, колике су неизмирене обавезе за пензијске доприносе, колико је, евентуално, уплаћено и колико је дуга остало, па ће се, на крају, Министарству финансија доставити сума коју ваља платити из буџета.

Кад Управа за трезор плати што јој је испостављено, матична евиденција Фонда ПИО евидентираће стаж запослених у приватизованом предузећу.

И за даље исто важи: како год нови власник буде плаћао предузеће које ће

Радници – само да чекају

У овој, новој шанси за повезивање стажа запосленима у предузећима приватизованим после 2005, важно је да сами радници не треба да чине ништа сем да – чекају.

– Агенција за приватизацију већ је послала обавештења фирмама чија продајна цена није намирила дугујуће доприносе, које су плаћене обвезницама старе девизне штедње или се отплаћују на рате, шта сада треба да ураде. У њиховом је интересу да искористе шансу да држава плати дугове, а они «очисте» своје билансе и предају пријаве М4 за раднике којима се дугују доприноси, па очекујемо да ће нови власници ефикасно урадити свој део посла – каже Иван Мимић, финансијски директор Републичког фонда ПИО.

Процене су да је таквих, отпустом растерећених фирми које су у међувремену приватизоване а да радницима није регулисан радни стаж, око 300, а колико ће запослених сада одахнути јер ће им све радне године бити покривене доприносима, знаће се прецизно када цео посао буде завршен и у матичној евиденцији Пензијског фонда.

А сада – мирно чекање година за пензију

се тек приватизовати, радницима ће држава уплатити доприносе који им се од раније дугују, а касније са њим намирити потраживања. Тако ће запослени бити заштићени, а «рупне» у радном стажу попуњене. Јер, да подсетимо, обавезе плаћања пензијског доприноса према осигураним радницима не могу се ни отписати, ни застарети, а запосленима, кад дође време за пензионисање, за обрачун пензије рачунају се само године за које је допринос и уплаћен.

Весна Анастасијевић

НЕДОВОЉНА БРИГА О ЗАШТИТИ ЗДРАВЉА У ПОЉОПРИВРЕДИ

Пестициди штите и – трују

Анализе показале затрованост људи, биљака и животиња, па и производа на пијаци, зато је неопходно да радници који користе хемијске препарате у производњи хране имају предзнање о њима

Пољопривредни радови су у жеку. Напорно радећи у овој грани привреде, људи сада најчешће причају о дотрајалој или недостајућој механизацији, финансијској подршци државе, семену, ђубриву, о климатским условима, о земљишту, недостатку овога или онога, и, наравно, о очекујућим приносима са ораница, воћњака и из стаја. Некако у сенци ових тема, забрињавају сазнања често и недоступна широј јавности: да прекомерна и нестручна употреба хемијских средстава битно нарушава целокупно окружење и здравље становништва; да су производи све више затровани; да је безбедност ратара и других радника у пољопривреди све слабија, између осталог и употребом израбоване механизације; да захтеве послодаваца за брзим темпом рада испуњавају често недовољно оспособљени радници; да опасан и отрован отпад одлажемо на све стране...

Очигледно је да су прегаоци у пољопривреди изложени великим здравственим и безбедносним ризицима током рада. И у Европској унији, и у многим другим регионима света, ова делатност се рангира као једно од четири најопаснија занимања – поред рударства, грађевинарства и риболова.

Опасно занимање

То потврђују и статистички подаци Међународне организације рада: на глобалном нивоу, од око 335.000 повреда на раду са смртним исходом годишње – половина се односи на пољопривредне раднике. Чак, када су ови суморни подаци у питању, нема битније разлике између индустријски развијених и земаља у развоју. Друга међународна организација (WHO) процењује, пак, да се годишње у свету догоди од два до пет милиона случајева тровања пестицидима, а од тога је 40.000 са смртним исходом.

Др **Мира Пуцаревић**, из Института за ратарство и повртарство Нови Сад, тврди да, нажалост, без употребе пестицида нема пољопривреде (производња здраве хране је изузетно скупа). Најважнија је, међутим, правилна примена ових хемијских средстава.

– У нашој лабораторији више од деценије пратимо контаминацију животне средине, земљишта, воде и хране. У оквиру пројекта који је финансирала Управа за заштиту биља Министарства пољопривреде Владе Србије контролисали смо и квалитет хране на тржишту. Испитали смо 15 биљних врста које се продају на пијацама и установили да је у њима присутна контаминација. Произвођачи, и они који износе робу на пијацу, треба да знају да држава спроводи контролу и морају се понашати у складу са принципима добре пољопривредне праксе! То значи да код примене пестицида треба да

поштују «каренцу» (време које је потребно да прође да би се производ нашао на трпези), да поштују дозвољене концентрације ових хемикалија, и да не користе пестициде који нису дозвољени за употребу. Све ово нам говори да људи који примењују хемијске препарате морају имати и неко предзнање о њима, као и да морају водити рачуна о свом личном здрављу – поручује Мира Пуцаревић.

Јелена Чешљевић, потпредседник Самосталних синдиката Војводине, сматра да је квалитет заштитне опреме на нашем тржишту слаб (део нема ни сертификате), али и поред тога људи морају користити предвиђену заштитну опрему приликом рада. Према њеним речима, на терену се најчешће дешавају повреде младих људи, јер нема довољно времена да се они обуче за рад.

Примаријус др сц. мед. рада **Јелка Родић-Стругар**, из Завода за здравствену заштиту радника Нови Сад, истиче значај личних заштитних средстава и средстава личне хигијене, али и потребу да се она одржавају на нивоу предузећа или задруге. Наиме, када пољопривредни радник понесе својој кући заштитну опрему на прање, он омогућава продужено деловање свих хемијских супстанци, које примењује на радном месту, и на своју породицу.

Свеопшта угроженост

– Индивидуални пољопривредни произвођачи неограничено и неконтролисано користе хемијска средства, и тада су опасностима изложени сви чланови домаћинства, па и деца. Ми смо у Заводу урадили истраживања у једном насељеном месту где се популација већином бави пољопривредом, и установили смо да су због превелике употребе пестицида у производњи угрожени, осим паора, и биљке и животиње.

Излаз из овакве ситуације је образовање становништва и на тај начин подизање свести код људи. Треба на прави начин објаснити штетне ефекте

Јелка Родић-Стругар и Мира Пуцаревић

Најчешћа обољења

– Око 80 одсто пољопривредника болује од неког обољења коштано-мишићног система;

– Двоструко чешће од радника из других грана делатности ови прегаоци болују од специфичних обољења органа за дисање;

– Око 25 одсто радника има оштећење слуха као последицу деловања буке, као и удруженог деловања физичких фактора на чуло слуха (бука, ниске температуре, вибрације);

– Више од 20.000 оболи од зооноза;

– И, наравно, ту су и случајеви акутног тровања при употреби хемијских средстава.

примене хемијских супстанци, на који начин се могу користити, како и у којој количини, и, наравно, да се води рачуна о «каренци» – каже Јелка Родић-Стругар. Похвално је, сматра она, што је Задружни савез Војводине преузео обавезу да, за све своје чланице (задруге), пронађе најповољнију понуду да би се израдио акт о процени ризика на радном месту за њихове запослене, што свакако представља позитиван помак у овој области.

Најчешће опасности од повреда у пољопривредној производњи «вребају» услед: мануелног рада, руковања механизацијом; приликом транспорта; рада на отвореном; хемијске штетности; биолошке штетности; рада са животињама и сезонског карактера посла.

При употреби хемијских средстава фактори ризика се крију у коришћењу пестицида на отвореном простору; у лошем избору или злоупотреби агрохемијских средстава; недостатку или лошем одржавању личних заштитних средстава; непоштовању радне каренце и у недостатку информација о ризицима и мерама предострожности које треба предузети.

Стручњаци упозоравају да се код нас о овој проблематици мора у наредном периоду озбиљно разговарати и доносити нека решења. На то опомињу и бројке да у Србији тренутно има више од 400.000 инвалидских пензионера (трећина укупног броја пензионера) за чије пензије се годишње исплаћује око 100 милиона евра, а за исплату надокнаде за телесна оштећења, за 142.000 корисника, годишње се издваја неколико милиона евра.

Мирослав Мектеровић

Помоћ паорима преко 65 година

Сви пољопривредни пензионери и осигураници с бар десет година паорског стажа, који ове године пуне најмање 65 година живота, а носиоци су или чланови некомерцијалног (регистрованог) пољопривредног газдинства – могу да рачунају на помоћ од 40.000 динара из буџета.

Према одредбама недавно усвојене владине Уредбе, некомерцијалним газдинствима сматрају се она која у овој године не остварују подстицаје по основу кредита, регреса, субвенција и премија (сем за млеко и давање обрадивог земљишта у закуп). Носиоци газдинстава који су користили краткорочне подстицајне кредите у некој од четири претходне године, такође могу да рачунају на ова средства по исплати свих кредитних обавеза.

Захтев за добијање ове суме подноси се Министарству пољопривреде преко организационе јединице Управе за трезор Министарства финансија на којој се налази седиште газдинства. Списак свих пензионисаних пољопривредника, без обзира да ли примају старосну, инвалидску или породичну пензију, Републички фонд ПИО већ је доставио Управи за трезор. Пољопривредницима који су још осигурани, а имају навршених 65 година живота, неопходна је и потврда о својству осигураника и оствареном стажу осигурања на основу бављења пољопривредом, коју ће добити у филијали Пензијског фонда.

Захтеви се могу предати до 30. новембра, али је боље не оклевати: предвиђено је да се сума од 40.000 динара исплати у две једнаке рате, прва одмах по подношењу захтева, а друга до краја године.

Биотехнологија ЧИСТИ ТЛО

У овој години седам милиона евра биће утрошено за чишћење загађеног земљишта и вода, чуло се на Другој међународној научној конференцији «Ремедијација, стање и перспективе у заштити животне средине», коју је организовао Одбор за заштиту животне средине и одрживи развој Привредне коморе Србије под покровитељством Министарства за заштиту животне средине.

Држава је идентификовала «црне тачке» које се морају што пре очистити: Бачки канали, Бор, Панчево и Нови Сад.

Затражено је да «и казне за загађиваче буду у складу са европском праксом, а не само прописи», а стручњаци су најавили и могућност ремедијације загађених вода и земљишта микро организмима, зеленом хемијом и биотехнологијом.

ПОВОДОМ НАЈАВЕ НОВИХ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА НАЈСТАРИЈИХ

Дуго до социјалних пензија

Предстоји још много анализа и провера пре утврђивања суме довољне за минимум егзистенције, као и броја корисника и процента оптерећења националног дохотка

Међу мерама, предвиђеним у Националној стратегији о старењу, за смањење сиромаштва међу остарелим особама и пензионерима, кључну улогу требало би да имају две нове врсте социјалних престаџија: тзв. социјалне пензије намењене остарелим особама без средстава за живот и тзв. заштитни додатак уз пензију намењен корисницима пензија чија су укупна породична примања, по члану домаћинства, испод утврђеног минимума егзистенције у старости.

Тзв. социјалне пензије немају статус економске категорије, као класичне пензије, јер се не алиментирају на основу индивидуалног улагања доприноса и дужине радног стажа потенцијалних корисника, већ се заснивају на националној солидарности и алиментирају се из државног буџета и имају карактер класичног социјалног давања.

Исти карактер има и тзв. заштитни додатак уз пензију, јер се алиментира из државног буџета и заснива се на националној солидарности и представља меру из домена активне социјалне политике.

Увођење ове две социјалне престаџије је веома сложено социјално-политичко и економско питање и претпоставља озбиљан и систематски студијско-аналитички рад и одговарајуће провере могућих решења, јер се ради о веома осетљивом хуманитарном питању и крупној финансијској обавези државе.

Збуњујуће, међутим, делују наводи изложени у прилогу објављеном у броју 8 «Гласа осигураника» посвећеном увођењу социјалних пензија, према којим су већ познати најбитнији параметри овог новог правног института: висина 80 евра месечно, број корисника 70.000, учешће у националном дохотку од 0,5 одсто.

Збуњује и изнети став «да се граница минимума радног стажа за стицање права на ову пензију смањује са 15 на 10 година, с тим да се за оне који имају испод 15 година радног стажа снизи и граница најниже пензије». Збуњује и став да су ове пензије намењене онима који «нису били обавезни да плаћају допринос пољопривредника за пензију».

Веома је дискутабилно који ниво животних потреба обезбеђује пензија од око 6.400 динара, када се зна да се тај износ налази у зони сиромаштва и када се има у виду да се висина социјалних пензија креће у другим земљама од 80 до 120 евра, али недељно, а не месечно. Дискутабилан је предвиђени износ од 80 евра месечно када се зна да је дубина сиромаштва најсиромашнијих веома различита, па предвиђени фиксни једнаки износ може бити за неке адекватан, а за друге недовољан.

Збуњујуће делује и процена да има 70.000 потенцијалних корисника социјалне пензије када се зна да у Србији има око милион особа старих 65 и више година и да је око 15 одсто тих особа у зони сиромаштва, а то чини број од око

150.000 остарелих особа. Сходно констатованом, спорна је и процена да ће средства за ове пензије достићи само 0,5 одсто националног дохотка.

Посебан проблем произилази из чињенице да не постоје подаци о броју остарелих особа без средстава за живот и о њиховом имовинском, породичном и здравственом статусу, као и о способности за самоуслуживање и самосталан живот.

Постоје и велике регионалне разлике у погледу стопе сиромаштва међу остарелим особама и пензионерима, које се крећу од 26,1 одсто за подручје Југоисточне Србије до 12 одсто за подручје Источне Србије итд.

Када се све ово има у виду, онда се мора констатовати да није пожељно излазити у јавности са још непроученим и непровереним подацима и могућим решењима, јер површни закључци и непроверени подаци могу само да узнемиравају широку јавност и да потхрањују нереална очекивања. Неопходно је уважавати етички професионални принцип истраживача да непроверене податке и решења не би требало износити у јавност.

Што се тиче тзв. заштитног додатка уз пензију, стање у погледу утврђивања броја потенцијалних корисника овог социјалног давања је мање

сложено јер постоје поуздани подаци о корисницима пензија и могуће је знатно лакше доћи до реалних процена у погледу броја потенцијалних интересената за коришћење овог новог заштитног института.

Нема сумње да предстоји један веома сложени и друготрајан истраживачки и аналитички рад, као и бројне провере прикупљених података и могућних решења да би се могло приступити изради преднацрта, нацрта и предлога закона о установљавању ова два нова социјално-заштитна института од кључног значаја за смањење сиромаштва међу остарелим особама и пензионерима.

Петар Манојловић
(Аутор је потпредседник Геронтолошког друштва Србије и члан Савета Владе Републике Србије за питања старења и старости)

НАШ САГОВОРНИК: МИЛАН ШУГОВИЋ

Небо као радно место

Заљубљеник у ваздухопловство написао роман о Нижинском, најславнијем и најтрагичнијем балетану света

Инжењер машинства, али није ни правио ни поправљао машине: **Милан Шуговић** више је волео да контролише небо, путује по свету и сада у пензији пише оно што му у току радног века није било могуће, јер није имао времена од силног посла испред радара.

Да прво видимо шта сте то Ви годинама радили, и овде у бившој Југи и доцније у Паризу за бивше и за садашње Уједињене нације, а радно место Вам је било небо, зар не?

– Па, ево како стоје ствари. Ја сам после завршеног Машинског факултета отишао у школу контроле летења из чисте љубави према ваздухопловству. Тако нам је некако у фамилији, имао сам и претке који су се бавили тиме још од 1920. Касније сам се и ја прикључио тој традицији и годинама се бавио контролом летења од оних основних радњи на торњу па до најкомпликованијих као што су обласна контрола летења и радарска контрола.

Дакле, радна места аеродроми?

– Да, прво је то био београдски аеродром где сам касније био шеф контроле летења и, после тога, сматрајући да је нормално да у професионалној каријери идем даље, конкурисао сам у Паризу у тзв. Међународној организацији за цивилну ваздушну пловидбу (скраћено ИКАО). После пет година рада постао сам стручни сарадник ИКАО-а за Северни Атлантис и Европу.

Знам шта је контрола летења али ипак да упитам стручњака: Овде на земљи сваког минута друмовима шпартају силни милиони мотора на два или четири точка, а горе по небу силне металне птице са два крила. Колико је то,

ако не у милионима онда у хиљадама, авиона на небеским путевима Европе или света?

– Податак о томе тешко је добити не због тога што је то нека пословна тајна, већ зато што се ситуација свакодневно мења. Али, пре него што Вам на то питање одговорим, јер то ипак знам преко неких својих компјутерских «небеских веза», објаснио бих да ваздушни саобраћај можемо поделити на три категорије: категорију прелета, категорију полетања и слетања и ону категорију која се зове Генерална авијација која понекад обухвата и војно летење. Због тога су и подаци приближни, али ипак ћете имати цифру ваздухоплова које контрола летења опслужује.

Да чујем, баш ме интересује ко то све лети над мојом пензионерском главом?

– Небом Европе лети око 10 милиона ваздухоплова годишње и та се цифра сваке године повећава за око пола милиона. При том, што је веома важно, садашњи европски аеродроми имају још само 24 одсто расположивих капацитета што све заједно даје приближну слику о густини и комплексности ваздушног саобраћаја и проблемима који се јављају у вези са потенцијалним недостатком потребних капацитета за његово опслуживање.

Десет милиона годишње, односно док траје овај наш разговор преко наших глава прелетело је, ако добро рачунам, најмање неколико хиљада авиона?

– Али, захваљујући контролорима летења, горе на небу сте ипак, по свим статистикама, сигурнији него овде доле на друму.

Све сте то, дакле, лепо одрадили и заслужили пензију. Откуд жеља да

се један контролор летења исказа и као писац?

– То је проблем «двојне личности». Још као дете био сам подељена личност, увек на граници да ли да се посветим техници или књижевности. Превагнуо је утицај родитеља који су били за прагматично занимање и сигуран хлеб, па су поезија и литература остали у другом плану. Сада, када сам завршио каријеру у техничкој професији, сматрам да сам стекао морално право да оно што сам раније стекао уложим у духовни развој.

И тако је, као резултат Ваше давнашње жеље, настао роман о најславнијем балетском уметнику света Вацлаву Нижинском под насловом «Љвочка»?

– Не само најславнијем, већ и најтрагичнијем балетану света. А почело је од мојих сазнање да, у свом општем образовању, не познајем довољно балет. Тако сам почео да слушам балетску музику и да гледам балетске представе јер сам пре тога, признајем, сматрао да је недолично да један мушкарац игра у такорећи женском трикоу. Трагајући за књигама о балету и балетанима у једној њујоршкој антикварници, наишао сам на биографију **Нижинског** са изузетним илустрацијама у којима је доминирао чудесни лик човека који је, с једне стране, био оличење мушкости

и снаге, а с друге на површину је избијала крајње женска грациозност. Схватио сам да се у тој личности морао одиграти страховити сукоб, односно борба између два поларитета. То ме је подстакло да почнем да га анализирам и докучим како се његова блистава каријера, одиста кратка, трагично завршила, у лудилу. Била је то, једноставно, последица сукоба «два пола».

Интересантно је да је Париз и дан-данас пун успомена на Нижинског. Пишу се напрестано монографије о њему, има га чак и у предговорима за позоришне представе. Његови балети се поново «креирају» од стране савремених балетана, док сам ја, припремајући монографију о њему, одлазио у музеје где су изложени костими у којима је играо. Прилично је шокантно видети костиме на којима су још трагови зноја. Ето, зашто је Нижински постао мит и зашто сам ја написао књигу о њему.

После «Љвочке» и неке врсте Вашег литерарног интересовања за трагично, уследила је Ваша друга књига, још трагичније, јер је наслов збирке прича «Кратке приче о смрти»?

– Може бити да је наслов књиге трагичнији него сама књига, јер смрт у тој књизи само је трагично виђење краја људског живота. Реч је о много ширем контексту. Прво, она је део живота, припада свету симбола. Дакле, смрт је прекид пријатељства и јесен која долази. Налази се на сваком кораку пошто све цвета, рађа се, све процветава и умире. Према томе, приче из ове збирке су један широки спектар о «обичној» смрти, до оних сасвим симболичних, нежних, поетских.

Бора Ољачић

СВЕ ВИШЕ ЉУДИ ПРЕОСЕТЉИВО НА ДРВЕЋЕ, ПОЛЕН, ПРАШИНУ...

Круг «алергијског марша»

Тренутно од алергије дисајних путева пати 40 одсто становника Србије, троструко више него пре пола века, а ова врста обољења прети да по учесталости потисне и коронарне болести

Некако смо прегурали доба «маца», сада су нам пуне марамице због полена, али, ту није крај, а и све смо бројнији: од алергије дисајних путева, тачније од алергијске кијавице и алергијске бронхијалне астме као најчешћих и најтежих облика овог хроничног незаразног обољења, данас пати скоро 40 одсто становништва Србије.

У последњих пола века њихов број се утростручио.

Уколико се и надаље настави тренд оваковрних оболевања, алергије озбиљно прете да с првог места уклоне коронарне болести! Најгоре је што од срчаних обољења, као што је познато, најчешће пате старији, док су разноврсне алергије «резервисане» углавном за младе и радно способне људе. У питању је све учесталији атак на здравље људи, и, ако се убрзо не предузму одговарајући кораци за њено заустављање, алергија ће већ око 2016. године постати најучесталије од свих хроничних незаразних болести.

Први симптоми на рођењу

Према речима др **Рајице Стошовића**, из Института за алергологију и имунологију Клиничког центра Србије, алергијску кијавицу лако је препознати: одликују је кијање «у серији», више пута узастопно, обилна водена секреција из ноздрва, свраб и пецкање у носу, грлу, непцима, ушним каналима, очима, запушеност ноздрва, па чак и губитак чула мириса. И алергијска астма је уочљива: отежано дисање, стезање у грудима, сув кашаљ, напади гушења, брзо умарање, дисајне сметње приликом промене времена или излагања

јаким мирисима (полен, дезодоранс, пара, прашина, аерозагађивачи...).

За све поменуте симптоме особено је да се скоро увек јављају у истом периоду године и трају више година. Везани су за боравак у одређеном региону као што су, на пример, шума, травњаци, паркови, прашњаве

болести. Установљено је да алергијска кијавица представља фактор ризика за настанак алергијске астме и да њено појављивање, без адекватног лечења, након одређеног времена сигурно води до – бронхијалне алергијске астме, одиста озбиљне болести. Затвара се круг, и то је тај

алергијска астма и, на крају, алергијска бронхијална астма...

Вакцина једини лек

Алергија на полен и дрвеће испољава се у рано пролеће (крајем фебруара, у марту и почетком априла), у мају и јуну настају алергије услед преосетљивости на полен трава, док се оне на полен корова манифестују крајем августа, у септембру и октобру. Међутим, алергијска кијавица и алергијска астма као реакција на састојке кућне прашине (гриње) манифестују се током целе године, за време боравка у затвореном простору. Да би се избегле, ваља изјутра и у преподневним сатима затварати прозоре, уклонити из дома све што скупља праšину (тепихе, итисоне, завесе...). При том, истиче др Стошовић, неопходно је узимати и лекове, прописане од Удружења алерголога:

– Они, свакако, не могу да излече алергију, али могу да отклоне симптоме. За лечење алергијске кијавице и алергијске астме најважнија је имунотерапија, односно лечење вакцинама против алергије, којима се организам навикава да толерише присуство алергена. Оне су једини пут који омогућава трајно лечење алергија и једине могу да спрече настанак нових, заправо да зауставе прелазак алергијске кијавице у алергијску астму или тежи облик болести.

Поред дисајних алергија, битно место у алергологији припада алергијама на убоде инсеката. Препознатљиве су по томе што не искључују

површине, запуштена земљишта обрасла ко-ровом...

– Ови симптоми се обично јављају «удружени» код истих особа, и то према прописаном редоследу који се зове «алергијски марш». Од ових болести се разбољевају одређене особе, оне које имају наследну склоност према алергијама, и оне које су у детињству, и током живота, изложене материјама које изазивају алергију. Такве особе спадају у особе са атопијском конституцијом, које одликује наследна склоност – истиче др Стошовић. – Алергијска кијавица и бронхијална астма су засад најпознатије атопијске

«алергијски марш».

Такве болести, с наследном склоношћу, према речима нашег саговорника, обично се препознају на самом рођењу. Новорођенче има алергијски екцем (црвени белег), који представља први знак да му алергија кроз живот неће бити непозната «сапутница»; затим се јавља копривњача, алергијска упала вежњаче на очима, алергијска кијавица,

ни смрт као последицу. Наиме, инсекти из групе опнокрилаца (пчеле, осе, зоље и стршљени) поседују венном, заправо раствор многобројних материја чије убризгавање у људско тело изазива бурне и по живот опасне реакције. Алергијске реакције на увод инсеката могу бити локалне, али и системске. Код првих, место убода поцрвени, прошири се на простор пречника 10 сантиметара и то траје 24 часа; често су праћене и мучнином и општом нелагодношћу, али без трагичног исхода.

Системске алергијске реакције на увод инсеката могу бити благе, углавном се очитују црвенилом по кожи целог тела и интензивним сврабом. Али, могу бити и бурне: изненадни бол на месту убода, зујање у ушима, вртоглавица, отежано дисање, стезање у грлу, гушење, мучнина, нагон за повраћањем, колитис, губитак свести и потом – смрт. Од убода инсеката у САД годишње умире 0,4 одсто становништва. Уз то, има много случајева где се тек након смрти установи да је она узрокована убодом инсекта.

– Особе алергичне на увод инсеката требало би стално са собом да носе епипен – средство за самозаштиту. То је, у ствари, инјекција адреналина смештена у наливперо чији садржај треба одмах, после убода, убризгати у надлактицу или натколеницу, што ближе срцу, и потом попити антихистамин – подвлачи др Стошовић.

Осим наведених, нису нам стране ни алергије на храну (јагоде, малине, купине, лешник, кикирики, бадем...), а ни на лекове (пеницилин, аспирин, диклофен, бруфен, антибиотике и медикаменте против болова). Али, ма чиме биле узроковане, оне, очигледно, нису нимало наивне: излаза из њиховог «марша» нема без помоћи лекара.

Татјана Кршић

Без учешћа и за лекове

Запослени, пензионери, пољопривредници, предузетници и сви они чија су примања нижа од минималне зараде у Србији, која за мај износи 12.320 динара, ослобођени су од 20. маја, осим учешћа за прегледе и снимања на медицинским апаратима, и партиципације за – лекове. Уколико осигураник живи са члановима породице у заједничком домаћинству, он и његови укућани биће поштеђени партиципација ако им укупан месечни приход, по члану домаћинства, не прелази 75 одсто минималне зараде, односно ако у мају није био већи од 9.240 динара.

Саветовалиште за мултиплу склерозу

У Београду је отворено прво саветовалиште за оболеле од мултипле склерозе које ће пружати психо-социјалну подршку оболелима од ове болести. Саветовалиште се налази у просторијама Друштва у Београду, у Средачкој 2.

У Србији има око 5.000 оболелих од ове тешке болести од које, најчешће, оболевају особе између 20 и 40 година старости.

Трећину мање боловања

Према подацима Републичког завода за здравствено осигурање, за накнаде за боловање у Србији, током 2007, исплаћено је пет милијарди динара, за готово једну трећину, тачније за 27 одсто, мање него у 2006. години. У РЗЗО смањење трошкова тумаче низом мера предузетих против злоупотребе боловања. Запослени су на боловању до месец дана, за које надокнаде исплаћује послодавац, прошле године провели 4.000.000 дана.

Кућне неговатељице и у Прокупљу

Дом здравља у Прокупљу почео је да остварује програм помоћи у кући старим и социјално угроженим лицима, као и особама са инвалидитетом. Њима ће у наредних шест месеци помоћ пружати две неговатељице и десет геронтодомаћица у пројекту под називом «да старима буде боље», одобреном у оквиру јавних радова, за који су запослена лица са евиденције Националне службе за запошљавање.

Помоћ старим, изнемоглим и непокретним лицима прва је услуга оваквог типа на подручју прокупачке општине, а посебно ће бити организована у селима где је велики број остарелих и болесних којима ће посебно обучене особе два сата дневно помагати у кућним пословима, набавци лекова и других потрепштина.

Ж. Димкић

Кикиндјанима три наменска возила

Др Лучић, уз присуство Рудолфа Валтера (у средини), уручује кључеве возила представнику кикиндског здравства

У року од само неколико недеља, др Милош Лучић, секретар Покрајинског секретаријата за здравство и социјалну политику Војводине, уручио је Кикинди три наменска возила. Прво је Геронтолошком центру предао комби марке «мерцедес», вредан 2,5 милиона динара, који ће се користити за проширење опслуживања кућном негом и помоћи; за овај пројекат отвореног облика социјалне заштите у највећој севернобанатској општини ресорни покрајински секретаријат издвојио је још око 1,5 милион динара.

Уследило је поклањање два санитарска возила за потребе Медицинског центра «Коста Средојевић-Шљука»: Секретаријат за здравство Војводине обезбедио је 1,8 милиона динара за куповину возила за хитну помоћ и још око 3,5 милиона динара за његово опремање; немачки бизнисмен Рудолф Валтер, власник трговинске куће «Агропромет» у Кикинди, донирао је милион динара за куповину једног новог и 600.000 динара за обнову постојећих санитарских возила.

С. Завишић

ТРЕБА ЛИ ПОСЛЕ РАДНОГ ВЕКА – ЖИВЕТИ НЕГДЕ ДРУГДЕ

Где је пензионерски рај

У конкуренцији за «другу домовину» многе земље, од Кипра и Малезије, до Панаме и Белизеа

Пре двадесетак година, док је бивша Југославија још била цела и када се тамни облаци њене будућности још нису видели, озбиљно се разговарало о томе да један њен део (најчешће се у том контексту помињала Далмација) буде место на коме ће се, после одласка у пензију, насељавати – Јапанци.

Са економијом која је пред крај осамдесетих била на врхунцу, и када је тамо све било (пре)скупо, многи старији Јапанци су заиста трагали за земљом која ће им, после престанка радног века, омогућити мирнији, удобнији и, уз њихове пензије, јефтинији живот. У време кад је Далмација помињана као одређиште за «другу домовину» Јапанаца, они су је већ нашли, али нешто западније. Рај за јапанске пензионере тада је увелико била Шпанија.

Јапан је почетком деведесетих, некако у исто време када је почео распад СФРЈ, ушао у економску кризу која ће потрајати десетак година, готово исто толико колико и сређивање прилика на територији бивше Југославије. Наравно, нико више није помињао Далмацију као место где ће пензионери боље живети него тамо

где су пензије стекли – на далматинској обали су у међувремену реализовани други приоритети – али тема промене боравишта после пензионисања у свету актуелна је и данас. Пензионери са разних страна света – наравно, они који то себи могу да приуште – траже и проналазе одређишта довољно привлачна да се тамо поново скуће и јесен живота проведу мирније и конфорније него док су били радно активни.

Малезијски мамци

Кад је реч о пензионерима из Европске уније, они углавном алтернативно боравиште проналазе у новим, проширеним границама свог новог простора без унутрашњих граница. Најпопуларнија дестинација у том погледу је Кипар. Ова медитеранска острвска држава тако је први избор британских пензионера. Као разлоге за то наводе пре свега климу, ниже порезе (само пет одсто на пензијска примања), али и приступачне цене некретнина. Наравно, подразумева се да нема компликација око пресељења и добијања дозвола за боравак. Предност је и релативна

близина Кипра – само око четири сата лета од Лондона.

Кипар је, сем тога, 2000. године укинуо порез на наслеђивање, што није неважно у рачуницама његових нових резидената. А с обзиром да је у ЕУ, пензионери из других земаља имају право на лечење у јавном здравственом систему, што подразумева велике уштеде.

Кипру међутим, конкурише Турска, која, истина, није у ЕУ, али упркос томе нуди многе предности: миран и безбедан живот, медитеранску атмосферу и куће које се могу купити знатно јефтиније него у било ком европском граду. Трошкови живота су такође нижи. Сем тога, Турска је и погодна тло за инвестиције – много је, између осталог, исплативије саградити сопствену кућу од куповине већ готове.

Они којима дистанца није толико битна све чешће одлазе у Југоисточну Азију, где једна земља – Малезија – има посебан програм за насељавање пензионера, нудећи им многе погодности.

Малезијски мамци су такође клима – просечна годишња температура од око

28 степени – бујно зеленило, egzotичне плаже... Званично име малезијског програма је «Малезија, мој други дом». По његовим правилима, добродошао је свако старији од 50 година, ко прихвати да тамо неће да ради. Минимални месечни приходи морају додуше да буду близу 2.000 евра и у локалној банци мора да се депонује на орочену штедњу око 30.000 евра, што, разуме се, многи европски пензионери могу себи да приуште.

За узврат се нуди комплетна промена животног стила. Кућа са три или четири спаваће собе на периферији престонице, Куала Лумпура, може да се купи за око 70.000 евра. Уз то, свакодневни трошкови – храна и услуге, гориво – неупоредиво су нижи него у ЕУ. Виза се првобитно одобрава на десет година, уз опцију продужавања без великих компликација. Сваки досељеник може да без царине увезе свој ауто (ако је из Британије, предност је што се у Малезији вози на «правој страни» – левој), а такође може да се купи и ауто из неке од локалних фабрика (које производе по јапанским лиценцама), без такси које важе за домаће. Као иностранци приходи пензије су неопорезоване, а ко жели може да доведе и послугу, којој се такође одобрава виза.

Панамски «пензионадо»

У пропагирању својих предности Малезијци наводе и egzotичну кухињу и јефтиноћу ресторана, околност да је енглески језик у широкој употреби, као и мноштво голф терена.

Овај програм је иначе покренут још 1996, а досад га је искористило око 15.000 странаца, што није занемарљив број.

Што се тиче пензионерског раја за Американце, они често бирају Панаму која такође има посебан «пензионадо» програм који нуди многе бенефите досељеницима. И тамо је клима пријатна – око тридесетог подеока током целе године, говори се енглески, ниска је стопа криминала, веома повољни трошкови живота, а додатни подстицаји су попусти на здравствене и туристичке услуге.

Амерички пензионери се радо пресељавају и у Белизе, још једно одредиште са пријатном тропском климом (просечна температура између 24 и 27 степени), енглески је званични језик, а пошто је Белизе члан Комонвелта – асоцијације бивших британских колонија – привлачан је и за Енглезе.

Милан Бекин

Плате у Москви 975 долара

Просечна плата у Москви нарасла је до 23.170 рубаља (975 долара), а према изјави **Јурија Росиљка**, заменика градоначелника руске

престонице, процењује се да ће Московљани до 2010. године зарађивати просечно од 40.000 до 45.000 рубаља, односно од 1.700 до 1.900 долара.

Власт ће, како се наводи, пројектовани раст плата обезбедити увођењем иновативних технологија и нове, савремене опреме у предузећима.

Цена мајчинског труда

Када би мајкама, уз испевање песама, и плаћали њихов труд – оне би заузеле пристојно место на лествици доброплаћених «занимања». Наиме, једна америчка компанија израчунала је, а дневна гласила пренела, да би маме, када би наплаћивале свој труд, зарађивале у просеку 116.805 долара годишње (више од шест милиона, или 506.000 динара месечно)!

Током истраживања испитано је 18.000 мајки, од којих је тражено да израчунају сате које проводе радећи свакодневно као спремачице, васпитачице, куварице, праље, компјутерске раднице, психолози, менаџери, возачи и кућепазитељи.

Па, иако су и наше мајке оптерећене бар једнако, ако не и више, него њихове сапатнице преко океана, и оне, као усталом и Американке, могу само да сањају да им се рад ваљано вреднује – сем у дечјим читанкама.

Осмогодишњи бруцош

Или су савремени «клинци» заиста све паметнији, или су образовни системи у многим земљама све проблематичнији, тек – бразилске правнике шокирала је вест да је осмогодишњак **Жоао Виктор Портелињо** успео да положи пријемни испит за правни факултет Универзитета Паулиста!

Удружење бразилских правника оценило је да резултат који је остварио мали Жоао представља велико упозорење да неке високе школе имају сувише ниске стандарде.

Како пише бразилска штампа, Жоао је ученик петог разреда основне школе, а за пријемни испит се припремао недељу дана.

Два милиона за три шибе

За Европљане чудно звучи вест која је стигла из Сингапура: **Диксон Тенг**, који је због помагања једном зеленашу био

осуђен на казну шибања, затражио је одштету од 2,2 милиона долара.

Наиме, он је тужио сингапурску владу зато

што је приликом извршења казне добио три шибе више него што је суд одредио. Са знатижељом се чека одлука суда.

НОВА ВАРОШ

Хуманиста и неимар

Мустафа Мујо Јуковић, из Нове Вароши, пензију је дочекао као благајник Филијале Прибојске банке у Новој Вароши. Сада је благајник организације пензионера. Но, још је познатији као неимар. До сада је учествовао на изливању 104 бетонске плоче на кућама сународника, Срба и Муслимана.

Свуда је радио баш као што би радио и на изградњи своје куће.

Мују знају и по добром памћењу: зна напамет регистарске бројеве аутомобила и телефона свих комшија, пријатеља и родбине... Нововарошани кажу – Мујо је делија.

Б. Миловановић

ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ

Седмогодишње дружење

Дружење између пензионера Општинске организације из Великог Градишта и Месне организације из Сефкерина траје већ седам година. Градиштански пензионери обавезно посете пријатеље у Сефкерину на њихову крсну славу, а тада са великом пажњом разгледају и богату изложбу ручних радова секције жена.

Дружење уз песму и игру

Велико интересовање за умотворине

Сефкерински пензионери у Великом Градишту посете Сребрно језеро, манастир Нимник у селу Курјачу и средњовековну голубачку тврђаву и клисуру.

С. Пупазић

ЗЛАТИБОРСКИ ОКРУГ

Заборављени ветерани

На подручју Ужичке филијале Фонда за пензијско и инвалидско осигурање, једне од највећих у Србији која обухвата општине Ариље, Бајину Башту, Косјерић, Ивањицу, Нова Варош, Пожегу, Прибој, Пријеполје, Ужице и Чајетину, има 51.035 уживаоца пензија (а свега 70.187 запослених).

Панорама Ужица

Од тога, највише инвалида рада 23.137, старосних 15.674 и породичних 12.224.

Велики број инвалидских пензионера сведочи о тешким условима рада у почетку радног века, непосредно после рата, када нису имали одговарајућу заштитну опрему, топли оброк, рекреативни одмор и, што је најгоре, из својих села најчешће су долазили пешаци. Но, и поред оштријих критеријума, и даље стижу нови захтеви за излазак пред инвалидску комисију.

Просечна пензија на овом подручју износи свега нешто више од 13 хиљада динара, а најнижа је свега 7.587 динара – колико, само на подручју општине Ужице, прима 2.600 пензионера.

У свим општинама постоје организације удружења пензионера, али оне, нажалост, сем успешне набавке огрева и још по нечег, другу помоћ не могу да пруже. Чланарина износи 200 динара за годину дана, а других прихода немају! Организације које имају своје бифее због ниских цена услуга тешко се покривају, а да су цене више – пензионери те услуге не би користили.

Интересантно је да пензионери немају никакву помоћ од бивших предузећа, а ретко која фирма се сети да поводом дана предузећа позове ветеране на част и доделу новчане, или било какве друге помоћи. Најстарији се сећају да су некада добијали регрес, под повољним условима одлазили на летовање, или у бање. Овде чак више немају никакву повластицу у локалном и приградском саобраћају, а у време док је «Ракета» обављала тај превоз имали су попуст од 20 одсто.

Ужички пензионери негодују што је најављена тендерска продаја неких рехабилитационих центара, грађених средствима Фонда ПИО, али и многих других важних привредних објеката.

Б. Миловановић

ПРОКУПЉЕ

Помоћ најугроженијима

Утврдити број најугроженијих пензионера и како им помоћи – то ће бити најважнији задатак руководства прокупачких пензионера у овој години, судећи по поруци са редовне Годишње скупштине на којој је оцењен прошлогодишњи рад и поднет финансијски извештај.

Једногласно је оцењено да су активности у 2007. успешно остварене. Углавном, решавани су социјални проблеми пензионера са најнижим примањима за које су, пре свега, али и за остале, биле обезбеђене прехранбене намирнице, као и угаљ, по повољним ценама и на више рата. Организовано је 15 туристичких путовања, посећене су најпознатије бање и историјска места у Србији. Пословање је и финансијски било позитивно, мада се располагало скромним средствима. Месечни приходи од чланарине износили су 39.000, а део је одлазио Организацији пензионера инвалида рада. Општина је издвојила 60.000

Мирољуб Коцић

за 30 најугроженијих породица пензионера.

На Скупштини је, уместо **Мирослава Вуличевића** који је поднео оставку због здравствених проблема, једногласно за новог председника прокупачких пензионера изабран **Мирољуб Коцић**.

Ж. Димкић

БРАЊЕ

Уносан хоби

Стојан са унуком Иваном

Пензионисани професор **Стојан Костић**, који је предавао хемију четрдесет година, одлучио се за узгој цвећа. Иако хемичар, проучавао је цвеће, пратио литературу и данас успешно гаји киви, лимунове, руже, сто врста кактуса, макавију, украсне четинаре и друге врсте. Велику подршку има од породице. Од троје деце једна кћер ради у САНУ на спасавању језичког блага, друга је доктор микробиологије. Син је на петој години Електронског факултета у Нишу. Има и четири унука.

– Ово радим ради забаве. Знам да се не могу обогатити, али у срећи и радости, дружећи се са цвећем, проводим пензионерске дане – каже професор-цветар Столе.

Р. Станојковић

ВРШАЦ

Поновни сусрет побратима

Добродошица кикиндским пензионерима

Пријатељство чланова општинских удружења пензионера у Вршцу и Кикинди, које одавно датира и прерасло је и у братимљење, настављено је недавним сусретом у граду подно Вршачких планина.

У Вршац је дошло 50 Кикинђана. Домаћини су госте водили у разгледање овдашње римокатоличке цркве свети Рерхард која по монументалности сличи катедрали, затим Спортско-пословног центра Миленијум, манастира Месић и цркве свети Теодор. Са Видиковца су гости уживали у панорами Вршца, а у центру града и његовој околини упознали су бројне историјске и културне споменике и занимљиве грађевине.

После ручка у вршачком Дому пензионера, дружење је настављено уз песму, игру и разговор. Председници **Милутин Синђелић**, у име вршачког, и **Велизар Силвестер**, из кикиндског удружења, пожелели су присутнима да се што скорије поново виде у здрављу и весељу.

С. Завишић

Посета манастиру Месић

ШАБАЦ

Пакети за празник

Поводом ускршњег и првомајског празника, чланови Извршног одбора Општинске организације пензионера у Шапцу одлучили су да за најугроженије чланове обезбеде пригодне пакете: подељено је седамдесетак пакета са средствима за хигијену и прехранбеним артиклима. А како говори искуство из ранијих година, и сада је угроженим пензионерима, више од пакета, била важна лепа реч и исказана пажња.

Б. Р.

ВОЛОНТЕРСКИ ЈУБИЛЕЈ ХУМАНЕ ПЕНЗИОНЕРКЕ

Дуг вишеструко враћен

Она је медицинска сестра у пензији чија животна и хумана прича заслужује да се нађе на новинским ступцима. Зове се **Десанка**, презива **Петроски**, а сви је зову **Маца**. У родној Азањи, селу код Смедеревске Паланке, радила је две године, затим одлази за Београд и у Клиничко-болничком центру Звездара наставља рад на одељењу хирургије, али се, због породичних разлога, убрзо враћа у Смедеревску Паланку и до пензије ради у општој болници «Стефан Високи».

– У мојим породичним проблемима велики број људи ми је помогао да то

превазиђем. Размишљала сам и ја како да се одужим не само људима који су ми помогли, већ и знаним и незнаним. Зато сам јануара 2004. и званично постала волонтер Црвеног крста Смедеревске Паланке. Тако је, мада је то било и много раније, почела моја хуманитарна мисија – вели нам Десанка Маца Петроски.

Помажући, прославила је и мали, али вредан јубилеј. Јер, за четири године у просторијама општинске организације пензионера Смедеревске Паланке 4.032 пензионера понедељком је код ње контролисало крвни

притисак, а 2.513 средом ниво шећера у крви; четвртком, када иде у кућне посете, 121 пензионеру је пружила медицинску помоћ.

– Када одлазим у кућне посете наилазим на веома непријатне ситуације које показују да деца морају мало више да воде рачуна о својим болесним родитељима. Неко често зна да ми каже да је то мој посао, да сам за то плаћена, не знају шта значи волонтер и да ја за помоћ коју пружам немам новчану надокнаду – додаје Маца.

На крају, Десанка Маца Петроски поручује да и друшто, нарочито локална

Десанка Петроски - Маца

самоуправа, морају више да помажу болесне и сиромашне, а она ће пензионере, али и све друге људе, помагати док год буде могла.

Сл. Костантиновић

ПЕНЗИОНЕРСКА ПОСЛА: КО ЋЕ НАМА УГОДИТИ

Хоће у бању за нероткиње

Ја нисам коцкар, али губим – почетак је једног шлагера. Пензионери се често поистовећују са овим стихом. Јер, они су невољни животни хазардери већ деценијама пошто их сви надлежни фактори, почев од матичне фирме и државе, па све до месне заједнице, одавно стављају у залог зарад неких својих колективних, страначких, а почесто и личних интереса.

Међутим, ни пензионери се нису претргли да себи олакшају положај. Само мали број учланио се у своју организацију која би могла да значајније заступа њихове интересе. И они који су приступили, расули су се у неколико организација различитих имена и разједињеног дејствовања. Уз републички и покрајинске савезе пензионера који обједињују удружења по општинама, постоје и организације синдиката пензионера, а организације инвалида рада тврде да њима припадају инвалидски пензионери и породични који су наследили инвалидску пензију.

Колико пензионери незнатно могу да утичу на своју судбину, толико много су незадовољни решењима која други

Стигле поштарка и пензија

доносе у њихово име, и тада су углавном у праву, као када је у питању усклађивање њихових пензија.

Однедавно, подељеност међу корисницима пензије изазива начин њене будуће исплате. Многи поздрављају исплату пензије одједанпут месечно у целини, јер ће већ у првој половини месеца моћи да измире своје дажбине, првенствено за комуналије, тако да ће избећи плаћање камата због чекања другог дела пензије. Један део пензионерске популације негодује, сматрајући да неће моћи да одоли изазову и целу пензију растегне до наредне. Међутим, ако се тога боје, најједноставније је да пензију наставе да подижу у два дела, као досад. Онима којима поштар доноси на кућну адресу, преостаје да један део склоне на страну. И поводом такве опције појавиле су се замерке. Они заборавни страхују, кажу, да се неће накнадно сетити где су сакрили паре...

Ко ће нама, пензионерима, угодити сваком понаособ – када се једна од наших исписница озбиљно наљутила на комисију за слање на бесплатан опоравак због тога што је нису упутили у бању за нероткиње!

Сава Завишић

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

И јесте шарено

Од комбинација жуте и плаве, црвене и црне, и ко с ким и због ког интереса, народу се начисто зашаренило, а можда ће и да му се смркне кад дође време да се испуни обећано повећање пензија – од 50 одсто

Ево прође још једно гласање, љуби те баба! Бирачи су урадили своје, заокружили кога су мислили – по убеђењу или убеђивању, и разишли се кућама са спрејом на кажипрсту. Младеж из града је ома пожурила на игранку ди се нису куповале карте, него су им преко неких лампи гледали коме светли прст од спреја, па пуштали на плес. Каже онај Милесин унук Мирослав да је млађарија баш због те игранке и ишла на гласање! Канда им је било свеједно кога ће заокружити.

И таман кад је Милеса завршила с абровима из села, кад бану кум Степа. Знала сам да ће бити дивана. Био је, вели, на Новосадском сајму. Нагледао се оних пољопривредних машина, чудо једно за шта их све нема – од тресача за

шљиве, трешње и вишње, до грдосија за жито, соју и узгој другог. Напредовала је та пољопривредна техника, донели странци да покажу и продају машине и апарате за прераду млека, воћа, поврћа.

Па јест, и треба све да напредује, али кад би се ту само рачунао још и сељак и његов напредак! Дотерали пољопривредни произвођачи своје грдосије од бикова, стоне јунице, млечне краве и овце, расне коње под чијим копитама, свиклим на касање, све искри од нестрпљења у затвореним сајамским шталама. Биће ту док не прође комесија да их оцени и огласи који су најбољи, док се народ, а нарочито деца, не науживају гледећи их.

А међу свињама, уз ландрасе, јоркшире и пиетрене,

нашле се и мангулице, стара домаћа издржљива сорта. Сад се та свиња, дуге куждраве длаке, поново враћа у моду. Кажу да мош јест леба и масти и њене сланине колико оћеш, јер нема холестерола. Чак су и странци навалили да траже њино месо. Богу фала да је бар у нечему домаће на цени!

Распричо се кум Степа тамо са сељацима и вели да није срео ниједног задовољног. Ако тове стоку, ил не ваља цена, ил није сигурно тржиште. А ондак навале накупци па сељаци некад продају за будзашто, јер је скупа храна, и концентрат, и ветеринарска заштита. И са млеком је слично, ниске откупне цене. Знам ја то, чедо моје, више пута сам читала у новинама да су људи просипали млеко по путу, и излазили с тракторима да блокирају саобраћај, да сви виде њину тешку ситуацију и да се већ једном прогласи ко скупља дебели кајмак с њиховог млека...

Ал кад кум поче да прича како је пито сељаке по сајму мисле ли да ће им бити боље кад уђемо у Европу, Милеса и ја се згледасмо. Знале смо, чедо моје, да ће сад о политици, да му је то са сајма био само увод. Па помислим, бесна, ди баш са бабама да бистри политику, али прићутим, и сажалим се, јер он својих исписника овде и нема. Још је нас неколико старијих претекло да чувамо село. Нема ни крчме ди би мушкарци диванили о својим занимацијама, па и политици, него се претвориле у кафиће. Нека их, чедо моје, само да нам млади остану у селу, да имају осим њиве и ди да изађу.

Елем, поче Степа да препричава шта му је који

казо, јел боље да се удруже ови с онима, или они с неким другима и трећима; шта је реко Путин, шта Солана, а шта Месић, и да су сви нешто честитали народу... Укључи се и Милеса да је чула како је неки у Врању поразбијао гласачке кутије јер није добио позив, а и ја, да мало смиримо кума, рекох за ону бабу из неког села код Параћина која, у својој 106. години, такође није ушла у списак. Имала је личну карту из 1970 и неке, којој је давно истекло рок, али баби, срећом, још није.

Али јок, тера Степа по своме, па спомиње жуте и плаве, црвене и црне, и ко с ким и због ког интереса, па се нама двома све зашаренило. И јесте шарено, пристаје кум, да ту нема ни правца ни плана, кад свако, кад му затребају проценти, може и са оним на кога је, колко јуче, ваљо дрвље и камење!

Прекиде га Милеса важним питањем о пензијама, хоће ли нама, старима, сада бити боље? Загрме кум како не верује ником јер су ови, који до краја испадосе важнији од свих других, обећавали за 50 одсто веће пензије. Е, лако је било причати у пропаганди, ал, ајд сад заседни у фотељу, па пробај да испуниш оно за шта ће министар који држи паре, и гувернер, и они други што се из велике нужде уватише у то коло, рећи да никако не може! Толки новци не леже у буџету. А и кад би се намакли, све се нешто мислим, дете моје, нашли би они из власти ди ће их корисније потрошити. А о томе за кога корисније, диванићемо други пут.

Унука Ика

ФИЛОЗОФИ ОПШТЕ ПРАКСЕ

И срце је криза

Да криза већ увелико тресе свет свима је јасно, поготово онима код којих је епицентар тог економског земљотреса, а то су богате земље Запада и још богатије њихове банке. Али, да се и ми тресемо, сваког дана откривам кад нешто купујем, од паковања смрзнутог поврћа које је од 50 скочило на «свега» 100 динара. Или нешто друго, или нешто треће. А за мене, лично, најкарактеристичнији доказ те кризе је она пластична кутија у облику срца. У том срцу стотинак мини чоколадица, па кад треба да засладим нека дечја уста, а пуно их је, купим то срце, дам деци и она сама поделе чоколадице. Е, али срце нема свуда исту цену. На неким београдским пијацама то срце кошта 200 динара, на оном главном, новобеоградском бувљаку свега 170, а у мојој варошици на Дрини код једног трговца тек 250 динара. Зашто, земљаче, толика цена? И ко је од тебе тражио да својом «трговачком силом» подупиреш светску кризу, поготово кад знаш да је куповна моћ наших земљака много мања од куповне моћи Београђана? Немој, ако Бога знаш, да доливаш уље на ватру. Пусти дечицу да и даље грицкају чоколадице, мислећи да је живот слadak као што су и оне.

Борос

У бању и уз доплату

Читалац сам «Гласа осигураника» и веома сам задовољна тематиком коју наш и ваш лист обухвата.

У броју од 15. априла Републички фонд ПИО расписао је оглас за пријем захтева за упућивање корисника пензија на рехабилитацију у нашим здравствено-стационарним установама и природним лечилиштима. Нисам против да наши пензионери користе бање, међутим пензионери чије пензије су веће од 16.160 динара не могу конкурисати, иако су болесни и изнемогли, а друга примања немају. У огласу је расписано да се достави потврда о другим личним припадностима, а не и примања тј. пензија брачног друга.

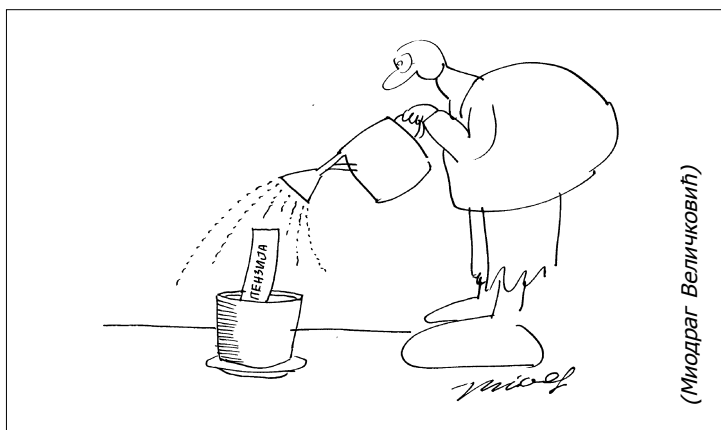
Предлажем да Фонд допуни Правилник о коришћењу бањског лечења тако да пензионери који не могу да остваре права по огласу учествују са 20 – 30 одсто сопствених средстава да би већи број пензионера користио бањска лечилишта која су својевремено градили својим средствима.

Одлука која је донета да Републички фонд пензијског и инвалидског осигурања буде јединствен за све пензионере је исправна. Мишљења сам да и општинске организације старих и пензионера инвалида рада треба да се уједине. Тиме се функције не би дуплирале (председници и остали органи који прати једну организацију), и самим тим дошло би до уштеде средстава у исплати надокнада за рад, грејању и осталим трошковима организације. Тако уштеђена средства би се дала пензионерима као помоћ, јер су они социјално угрожена категорија, а и створила би се могућност за њихов бољи друштвени живот.

Из истих разлога би требало да се уједине и организације на републичком нивоу.

На крају, поменула бих да се што хитније узме у разматрање измена Закона о пензијском осигурању, с обзиром да пензионерима нико не посвећује пажњу, осим што се спроводе акције око набавке огрева и излета, а скоро да се ништа и не ради на квалитативном побољшавању живота најстаријих у земљи.

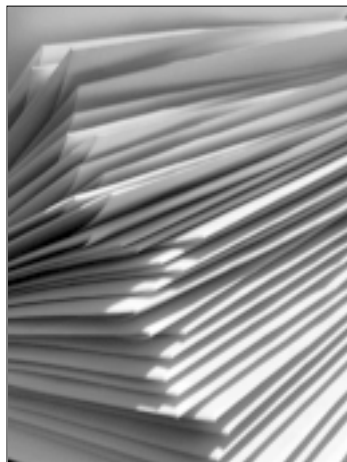
Мирјана Петров,
Димитровград

Шта је са ТВ претплатом

Са задовољством видим да је све више мера којима разне институције покушавају да колико-толико олакшају живот најсиромашнијима. Ево, после укидања партиципација за прегледе, укинуше их и за лекове. Питам се када ће РТС најзад да удостоји одговора наша удружења која су тражила да се пензионери са најнижим пензијама ослободе плаћања ТВ претплате. Бар да изнесу аргументе зашто то неће да прихвате...

Б. Савовић, Београд

ПИШИТЕ НАМ,

Драги читаоци,
Ово је простор намењен
Вашим писмима. Пишите
нам шта Вам се у нашем и
Вашем листу допада, а шта
би могло да буде боље, шта
бисте волели да прочитате
или да саопштите другим
читаоцима.

Адреса је Булевар уметности број 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на proffice@pio.rs

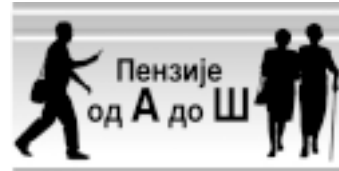
Има ли помоћи

Тек недавно сам сазнала за ваш лист. Сада га редовно читам и веома ми се допада. Овим путем бих вас молила да ми изађете у сусрет и помогнете да бар мало олакшам себи веома тежак живот.

Игром случаја у 53. години живота постала сам удовица и са двоје деце остала на улици. Сада имам 58 година и живим као подстанар са 6.000 динара пензије. Пишем приче и песме. Да ли постоји начин, и како, да објавим моје радове да бар мало побољшам свој статус да бих преживела?

Снежана Б.
Сремска Митровица

Редакција: Ако би неко и хтео да Вам помогне, не би, нажалост, могао да успостави контакт јер нисте доставили ни адресу ни телефон.

Кегов пензијски план

егзистира у САД и обухвата специјални пензијски програм, са пореским олакшицама, за особе које су samozапослене, поседују мало предузеће или зарађују и по основу додатног посла (на пример, појединац има додатни посао консултанта у некој другој фирми и на основу њега зарађује новац који може да искористи за формирање претходно наведеног пензијског плана). Овај план је добио име по Еугену Кегу, конгресмену из Бруклина, који је предложио легализацију овако креираног програма 1962. године.

Колегије

су религиозна удружења у Старом Риму која су, поред религиозних, имала и циљеве који су се односили на узајамну помоћ, пре свега при покрићу трошкова сахране својих чланова.

Комутативни бројеви

имају велики практични значај код израчунавања тарифа у осигурању лица. Поред основних бројева као што су lx - број живих лица старих x година и dx - број умрлих лица у току $(x+1)$ година, у актуарству постоје и комутативни бројеви као што су на пример: Dx - број дисконтованих живих лица старих x година у часу њиховог рођења, Nx - збир бројева дисконтованих живих лица почев од старости x до најдубље старости, итд.

Контрола обрачуна и плаћања доприноса

Обрачун и плаћање доприноса контролише Пореска управа, у складу са прописима који уређују порески поступак и пореску администрацију. Обвезник плаћања доприноса дужан је да о плаћеним доприносима обавештава Пореску управу, сагласно закону који уређује порески поступак и пореску администрацију, као и надлежне организације обавезног социјалног осигурања, сагласно прописима који уређују обавезно социјално осигурање. Пореска управа и организације обавезног социјалног осигурања дужне су да међусобно размењују податке.

(Извор: «Речник појмова из пензијског осигурања», аутора др Јелене Кочовић и др Татјане Ракоњац-Антић)

Телесно оштећење и друга права

Од 1. 1. 1997. године накнаду на телесно оштећење могу да остваре само осигураници код којих је узрок телесног оштећења несрећа на послу или професионално обољење.

Сама накнада спада у ред мањих давања из Фонда пензијског и инвалидског осигурања. Тренутно основица за телесно оштећење износи 4.904,64 динара, а само телесно оштећење одређује се у распону од 30 до 100 одсто.

Ипак, утврђивање степена телесног оштећења врло је корисно ради остваривања других права, па тако осигураник коме се утврди ТО од 70 одсто и више има право на бенефицирани стаж за све време рада са овако утврђеним ТО, што омогућава ранији одлазак у пензију са тзв. снижењем старосне границе.

Степен ТО од 70 одсто и више омогућава царинске олакшице при увозу аутомобила, а 100 одсто ТО по једном основу код увоза аутомобила ослобађа осигураника и од плаћања ПДВ-а. Корисници накнаде за помоћ и негу другог лица који имају и ТО од 100 одсто по једном основу, имају право на увећану новчану накнаду за помоћ и негу код Центра за социјални рад.

Утврђен степен ТО члану породице, повећава број бодова за добијање стамбених кредита итд.

ПЕНЗИЈА ЗА РАД У РУДНИКУ

Зоран Ј. – Босилеград: Рођен сам 1964. године. Имам 21 годину радног стажа, односно 33 године са бенефицираним стажем. Радим у руднику (подземно) од тога 16 година 12/18 и пет година 12/16, а сада имам бенефицирани стаж 12/18. Интересује ме са колико година старости стичем право на пензију?

Одговор: Уколико наставите да радите послове на

којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем 12/18, треба да радите док не навршите 50 година живота, јер тек тада стичете право на снижење старосне границе.

Вама је довољно да Вам се снизи старосна граница до 53. године живота јер ћете у моменту када навршите 50 година живота имати више од 40 година радног стажа, односно стажа осигурања. Ово Вам је довољно за остваривање права на старосну пензију по чл. 19. ст. 2 Закона о ПИО.

НЕДОВОЉНО СТАЖА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНИКА

Љубинка Јовановић – Треботин: Од 1. 1. 1986. до 9. 2. 1999. уплаћивала сам доприносе за пензијско и инвалидско осигурање пољопривредника. Рођена сам 1938. године. Шта треба да урадим да бих остварила право на старосну пензију, да ли да још уплаћујем допринос? Када поднесем захтев, да ли ћу имати право и колико уназад да примим пензију?

Одговор: Да бисте остварили право на пензију морате

да имате најмање 15 година стажа осигурања. Ви имате нешто више од 13 година, што значи да би требало да још уплатите годину, 10 месеци и 21 дан радног стажа, тј. до 31. 12. 2000. године. Година живота имате довољно, али то Вас не ослобађа уплате доприноса до 15 година стажа осигурања.

Када уплатите стаж до 15 година, право на старосну пензију стичете 6 месеци уназад од дана поднетог захтева.

ВИ ПИТАТЕ «ГЛАС ОСИГУРАНИКА» ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић,
Сектор за односе с јавношћу

УПЛАТА НА НАЈНИЖУ ОСНОВИЦУ

Зорица – Београд: Рођена сам 1952. године. Имам 31 годину радног стажа. Налазим се на бироу за запошљавање, јер је фирма у којој сам радила продата. Не примам никакву надокнаду са бироа, сама уплаћујем доприносе за ПИО и то на најнижу основицу. Да ли имам право на било какву пензију? Ако не, шта бисте ми предложили као најбоље решење?

Одговор: Ви свакако још не можете да остварите право на пензију јер не испуњавате законске услове. Уплатом доприноса, као и по годинама живота, испунићете услове отприлике у исто време: треба

Вам још четири године до 60 година живота, а још четири године до 35 година стажа осигурања.

Кад навршите 60 година живота, услове ћете испунити и са стажом који већ имате тако да уплатом не можете много раније стићи до пензије.

То што допринос плаћате на најнижу основицу може се и негативно одразити на висину пензије, ако Вам је плата, док сте радили, била већа од најниже зараде.

Најсигурније је да сачекате 60 година живота и одете у заслужену пензију. Уколико Вам се погорша здравствено стање пре тога, можете покушати да остварите право на инвалидску пензију.

ПОДИЗАЊЕ СТАРОСНЕ ГРАНИЦЕ

Милан Топалчић – Сурдулица: Радио сам у ХЕ Власина у Сурдулици до јула 2006. године, када сам, због лошег здравственог стања, узео отпремнину по понуђеном социјалном програму и отишао из фирме. То сам урадио јер је, по тадашњем закону, требало да 11. јула, по навршетку 63 године, поднесем захтев за пензију. Сада, по новом, продужава ми се још годину дана до пензије, што је за мене јако тешко. Да ли сам имао право на биро рада две године иако сам узео програм, и да ли ћу отићи у пензију по одредбама које

су важиле 2006. или по новим из 2008. године?

Одговор: За сва права са бироа рада обратите се надлежној Националној служби за запошљавање.

Услови за пензију цениће Вам се по Закону о ПИО који је ступио на снагу 1. 1. 2006. године по коме, да бисте ове године остварили право на старосну пензију, треба да имате 63 године и 6 месеци живота и најмање 19 година радног стажа. У 2009, старосна граница за мушкарца биће 64 године живота и Ви ћете тада, ако имате најмање 18 година стажа осигурања, моћи да остварите право на старосну пензију.

Прошлогодишња света литургија у Вазнесењској цркви

Фото: Служба за информисање града Београда

СПАСОВДАН, ЈЕДАН ОД НАЈВЕЋИХ ХРИШЋАНСКИХ ПРАЗНИКА

Крсна слава Београда

Душанов законик обнародован на овај празник, који је слава и манастира Високи Дечани, али и главног града још од 1403. године и доба деспота Стефана Лазаревића

У четвртак, 5. јуна, светим литургијама широм православног света прославиће се један од највећих хришћанских празника, Вазнесење Господње, у народу познат и као Спасовдан.

Овај празник спада у покретне црквене празнике, а увек је у четвртак, четрдесет дана после Васкрса, а десет пре Духова. Јер, према хришћанском учењу, Исус се након васкрсења четрдесет дана јављао својим ученицима и учио их, учвршћујући им веру после Голготе и распећа; у дану када је у људском телу, на земљи, завршио дело спасења и искупљења људског рода, Христ се пред апостолима – у Витанији, селу на источној падини Маслинске горе, на два километара од Јерусалима, а на путу за Јерихон – вазнео

на небо и сео са десне стране Оца; након тога се апостолима вратила њихова вера, радост и храброст.

Колику су важност Срби придавали овом празнику види се и по томе што је Душанов законик обнародован на Спасовдан 1349. године, а допуњен, такође на Спасовдан, 1354.

Овај празник крсна је слава и манастира Високи Дечани на Космету, а још од 1403. и слава Београда. Тада је деспот **Стефан Лазаревић** прогласио Београд престоницом, а град је за крсну славу узео Вазнесење Господње – Спасовдан «у част обнове и напретка»: она симболично указује на уздизање – вазнесење града из пепела и неуништуиву наду у веру и будућност.

И ове године у Београду ће се служити света архијерејска литургија и резати славски колач у Вазнесењској цркви, а затим ће се кроз главне градске улице кретати свечана Спасовданска славска литија. Иначе, из ове цркве, саграђене у време кнеза Михаила Обреновића 1863. године на предлог митрополита **Михаила Јовановића**, тадашњег поглавара Цркве Кнежевине Србије, 1992, први пут после 1947, кренула је обновљена Светосавска литија престониčким улицама.

И пре тога, у минулим вековима, празновање градске славе повремено је прекидано, пред притиском многобројних непријатеља и друштвених промена, али и обнављано. Престоница је одолела најтежој проби вредности – проби времена.

На прослави Спасовдана 1939. године Београд је одликован највишим ратним одликовањем – Карађорђевој звездом са мачевима IV степена. А Вазнесењска црква, која чува градску славу, сачувала је и оригинални барјак Управе града Београда. На барјаку, од пурпурно црвеног броката, с једне стране је икона Вазнесења Господњег и златним нитима исписано – Општина града Београда 1938, а на другој икона Свете Петке и порука «Ко крсно име слави – оном и помаже».

Иначе, литија има своју устаљену путању. Креће из Вазнесењске цркве, прво стајање зарад молитви за здравље Београђана јесте код Теразијске чесме (извор уместо записа који је био на месту садашње Српске академије наука), друго задржавање је код Саборне цркве где се изговарају молитве за поштеду од страдања, за мир и свеколики напредак, док је треће – симболично затварајући круг – у дворишту Вазнесењске цркве, испред гранитног крста, са молитвама за покој душа свим погинулим јунацима Београда.

Занимљив је податак да главни град има и своју заштитницу – Пресвету Богородицу, којој је деспот Стефан Лазаревић посветио Београд.

Татјана Кршић

Литургија улицама главног града

Ми стојимо постојано

Нада нам је закопана, али нико неће да узме мотику.

Многи беже кад чују глас савести.

Ми стојимо постојано у месту, док други одоше напред.

Радомир Станојковић

Скупо појефтињење

Пале цене поштењу. Најскупље то кошта чисте образе.

Унуку израстао нови млечни зуб. С обзиром да је поскупело млеко, захтева да му повисим џепараца.

Поскупело је месо. Уштедећемо на чачкалицама.

Сава Завишић

Молим за реч

Поскупело месо, па је бифтек достигао чак 1.000 динара. Коментар једног пензионера: «Шта је то бифтек?»

Наши политичари су по ко зна који пут показали бригу о селу. У предизборној кампањи сви су нудили Потемкинова села.

Радо бих и ја био тајкун, али не познајем ниједног политичара.

Ако је смех заиста лек, онда ови коалициони договори странака стварно дођу као прави мелем.

Дејан Патаковић

Доскоци

Информативни разговор је добра прилика да проверите своје памћење.

Неписменим победницима други пишу историју.

Бог је неправедан. Опрашта и онима који знају шта раде.

Бумеранг је српска национална играчка.

Откако сам гласао за промене, не могу ни себе да препознам.

Раде Ђерговић

РЕКЛИ СУ О...

ПРАВДИ И НЕПРАВДИ

Правда некад спава, али никад не умире.

Латинска пословица

Правда може бити гажена, али само привремено.

Народна изрека

Правда је често пута тежа људима од неправде.

Бранислав Нушић

Љубав према правди код већине људи је само страх да не би претрпели неправду.

Ла Рошфуко

Нема веће неправде него кад правда касни.

Момчило Настасијевић

Боље да се неправде догађају него да се на неправедан начин поправљају.

Гете

Ништа не вређа толико колико неправда праћена иронијом.

Наполеон

Ниједна велика неправда не траје дуго.

Сенека

ВОДОРАВНО: 1. Подводно узвишење од корала и песка, 6. Блага црвена боја, 13. Исувише дуго, 15. Укор, прекореване, 16. Немачки филозоф, Георг, 17. Кућица од шатора, 19. Град у Шпанији, 20. Избочина копна у море, 21. Град у северном делу Шпаније, 23. Врста речне рибе, 24. Врста музичког инструмента, 26. Речни рибар, 28. Име научника Тесле, 29. Аутомобилска ознака Руме, 30. Место у Хрватској, код Бјеловара, 32. Филмска звезда, 33. Део тениске игре, 34. Женско име, 36. Слабост живаца, 38. Особа која прориче судбину по положају и кретању звезда, 39. Планина у Босни.

УСПРАВНО: Становница старе Спарте, 2. Део руке и ноге, 3. Становник старе римске провинције Реције, 4. Екстремитет, 5. Италијански књижевник, Доминико, 6. Геометријска слика, 7. Место печата (скр.), 8. Временско раздобље, 9. Недаћа, неприлика, 10. Град и морско пристаниште у Чилеу, 11. Бекрија, 12. Врста мајмуна, 14. Јединица за мерење течности и жита у Енглеској, 18. Место за паркирање возила, 21. Јасан, провидан, 22. Река у Габону, 24. Крас, крш, 25. Део коњске опреме, поводац (мн.), 27. Држава у Азији, 29. Метални језичак на брави за врата, 31. Ваздушна бања у Пиринејима, 33. Врста речне рибе, 35. Име глумца Паћина, 37. Треће и четврто слово ћирилице.

Р. Јовичић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13				14		15					
16			17			18	19				
20		21				22	23				
	24						25				
26	27			28						29	
30			31	32					33		
34			35	36				37			
38							39				

Решење из прошлог броја

ВОДОРАВНО: аблатив, патрон, врана, ос, брава, Годар, ШКС, анис, Аким, стапати, т, нек, Италија, пр, Ир, планина, ура, с, градина, плин, Тара, Аца, Аламо, агава, ад, Ларус, набори, ариivist.